

на нищо не бѣ го училъ; бои той нѣмаше съ какво да си купи; той често се лишаваше отъ хлѣба си, само-и-само да може да си достави хартия, а да рисува можеше само съ карандашъ и тебеширъ. Нелло бѣ нарисувалъ съ тебеширъ единъ старъ дърваръ, отпочиващъ на единъ пжнь; той често бѣ виждалъ дѣда Михея да си отпочива тъй вечерно врѣме.

Наистина, тая картина имаше недостатъци, но сѣ пакъ тя бѣ жива и прѣлестна, както е и самия животъ. Нелло имаше надежда — може би, безумна надежда — да изпрати тая картина въ града на състезание (конкурсъ). Въ града бѣха обявили, че всѣко даровито момче, по-младо отъ осъмнадесетъ години, може да прѣдстави своя работа съ тебеширъ или съ карандашъ, и че за най-добрата рисунка ще бжде дадена награда петстотинъ лева. За сѣдии-оцѣнители бѣха назначени трима изъ най-добритѣ художници въ столицата.

Цѣлата пролѣтъ, цѣлото лѣто и цѣлата есенъ Нелло работи надъ картината. Тя трѣбаше, въ случай на успѣхъ, да му даде възможность да се прѣдаде изцѣло на изучаване изкуството.

Той никому нищо не говорѣше по това: дѣдо му не би го и разбралъ. Само Патрашъ, който постоянно присѣствуваше при работата му, знаеше тая тайна.

Рисункитѣ трѣбаше да бждатъ изпратени до първи декември, а рѣшението за награда е било обявено за двадесетъ и четвъртий, за бждни вечеръ.

Въ полумрачината на студения зименъ день, примирайки отъ надежда и страхъ, Нелло отнесе, съ помощта на Патраша, своята голѣма картина въ града и я прѣдаде, споредъ както било условено, на служащитѣ, стоящи при вратата на общественото здание.

„Може би, тя нищо да не струва“, мислѣше си Нелло нажалено. Сега, когато той я остави тамъ, нему се стори смѣшна и глупава мисълта, че единъ малъкъ бѣденъ, боконогъ и безграмотенъ момчурлякъ ще може да направи нѣщо такова, на което биха се позагледали великитѣ художници-оцѣнители.

Зимата бѣ страшно люта. Всичкитѣ рѣки бѣха заледѣли, а мразътъ постоянно се усиляваше. Тогава стана наистина тежко да се вози млѣко. Особно тежко бѣ за Патраша, комуто краката бѣха прогнили отъ студъ.

— „Бѣдний ми Патрашъ, ние скоро покойно ще почиваме въ гроба, — и ти, и азъ“, — изрече веднѣжъ стариятъ Иванъ, гладейки по глава съ своята стара, набръчкана ржка Патраша.

И старецътъ и кучето се измѣчваха отъ една и съща мисълъ: „Кой ще се грижи за тѣхния любимецъ, когато тѣхъ вече нѣма да ги има?“

Наближаваше Рождество.

По това врѣме на годината цѣлото село придобиваше веселъ и празниченъ изгледъ. И въ най-бѣднитѣ домове ядѣха млинове и други лакомства и се веселѣха и играеха хоро. На всѣкъждѣ весело звѣнтѣха по конетѣ малкитѣ звѣнчета; въ всѣка хижица кипѣше и пушаше пара гърненце съ сладка чорбица, а само въ една малка хижица бѣ тъмно и хладно.

Нелло и Патрашъ останаха съвсѣмъ сами на свѣта. Тѣкмо прѣдъ Рождество смъртта грабна и отнесе бѣдния и старъ дѣдо Иванъ. Той вече отдавна не можеше да се движи и едва-едва говорѣше, но неговата любовъ сѣ ги стоплюваше; неговата мила усмивка ги срѣщаше винаги, когато тѣ се завърщаха отъ града, уморени и гладни. Сега смъртта му ги порази тежко. Тѣ и двама плакаха, провоздайки го прѣзъ тоя лютъ зименъ день до вѣчното му жилище — гробищата при малката селска черква.

Освѣнъ тѣхъ, никой не пожали, никой не си спомни за добрия бѣденъ старецъ. Нелло и Патрашъ се върнаха у дома съ тежка тѣга на сърдцето. Сѣдбата ги прѣслѣдваше: указа се, че тѣ сѣ лишени и отъ послѣдното утѣшение — своята бѣдна хижица. Тѣ бѣха задлъжнѣли на хазяина за цѣлъ мѣсецъ и той ги изгони на вѣнъ. Слѣдъ погребението, у Нелла не бѣ останалъ ни грошъ; той се опита да измоли отъ хазяина малко отсрочка, но грубиятъ и скжперникъ селе-